

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven drie dierenartsen over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters, van dierenartsenpraktijk Visdonk uit Roosendaal, Jef Laureyns, verbonden aan de Universiteit Gent (en dierenarts te Merelbeke) en Jan Dijkhuizen, werkzaam bij de Graafschap dierenartsen te Vorden, wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

Baarmoederontsteking veroorzaakt infectie met *Clostridium tetani*

Stram door tetanus

Toen ik de stal binnenstapte, viel de vreemde houding van de zieke koe me direct op. De oren van de koe stonden strak op de kop en de staart stond af. Volgens de veehouder liep de koe ook erg stram. Het derde ooglid hield een deel van het oog bedekt. En door tympanie stond de pens bol, wat duidelijk te zien was aan de linkerflank van het dier.

Omdat ik de bek ook niet open kreeg, wist ik het zeker: deze koe had tetanus. Mijn veterinaire hart sloeg een keertje over. Tetanus is geen alledaagse diagnose, maar deze is zo klassiek dat die niet te missen valt.

De koe was al in behandeling vanwege een baarmoederontsteking, maar een week na afkalven was de koe snel achteruitgegaan. Rekening werd gehouden met een verplaatste lebmaag. Dat had in ieder geval een betere prognose gehad.

Bij de diagnose tetanus zijn de vooruitzichten veeleer dubieus. Dat de symptomen zich zo hevig openbaarden bij deze koe was alvast geen goed teken. Toch wilde de veehouder een poging doen om het dier te behouden.

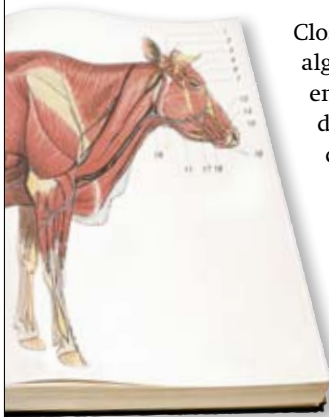
Ik behandelde de koe met penicilline om de bacterie te bestrijden en diende een antiserum toe om de gifstoffen te neutraliseren. Ik adviseerde om het dier in een rustige omgeving te zetten: steeds wanneer een geïnfecteerde koe schrikt, spannen de spieren zich meer aan en dat moesten we voorkomen.

Om het dier toch van voer en drinken te voorzien, had ik een pensfistel gemaakt. De veehouder kon dan met een slang water en vloeibaar voer via een gat in de buik rechtstreeks in de pens laten lopen. Bijkomend effect was dat de tympanie geen probleem meer opleverde.

Met de nodige instructies liet ik de veehouder achter, maar helaas heeft de koe het niet overleefd.

De encyclopedie *Clostridium tetani*

Clostridium tetani is een bacterie die algemeen voorkomt in de omgeving en soms in het maag-darmkanaal van dieren leeft. In een omgeving zonder zuurstof en bij de aanwezigheid van veel dood en etterend weefsel kan de bacterie zich snel vermenvuldigen.

In bovenstaand geval zou de baarmoeder de bron van de infectie kunnen zijn. Ook navelontstekingen, zoolzweren en steekwonden door bijvoor-

beeld een vieze naald kunnen een ideale omgeving creëren voor de tetanusbacterie. De bacterie kan onder die omstandigheden goed groeien en gifstoffen, zogenaamde toxinen, produceren.

De toxine tetanospasmine zorgt ervoor dat spieren niet meer ontspannen. Tetanus geeft dus een beeld van verhoogde spierspanning. De spieren spannen zich continu aan. Kenmerkend zijn: een stijve gang, gestrekte oren, opengesperde neusgaten en een gestrekte staart.

Een infectie met *Clostridium tetani* is een pijnlijke, langdurige aandoening. Mensen kunnen ook tetanus krijgen. Zorgen voor voldoende weerstand door een aangepast vaccinatieschema kan uitkomst bieden voor veehouders.